

helyszínrajz

OSTROM U. 7.	hrs.	13999/4	FŐVÁROSI (KERÜLETI) ÉRTÉKVÉDELEM
	tömb	58	

tervező építész,
építtető, kivitelező
ép. idő, átalakítások

építészeti stílus
szintszám
épülethasználat
szerkezet, anyag-
használat, tető
tulajdonos
egyéb védettség
műszaki állapot
Helyreállítás javaslat

fotók, ábrázolások

XIX. sz. dereka előtt

1937 átal.: Szepesy Sándor építész; építtető: dr. Balázs Aurél;
1947 átal.: Tausz Alfréd építész; építtető: Guttmann Imre, Ungár István
1950 átal.: Borhidi István ép. Mester; építtető: dr. Farkas Kálmán
1967 átal.: Lipták Teréz építész; építtető: dr. Schranz András

neobarokk

F+1

lakóház, 1 lakás

hagyományos szerkezet, 1937-től VB-födém, vakolt homlokzat, részben kőtámfal-lábazat, magastető, cseréphéjalás

magán

világörökségi védettségű terület

jó

a vadszőlő igen szép motívum, mégsem lenne jó, ha a teljes házat eltakarná, mai méretben tartásához rendszeres metszése elengedhetetlen; ha a tető javítására, a héjalás cseréjére lenne szükség, feltétlenül bontott cserepet kell használni!

24 oldal - fotók, archív tervanyag (Fővárosi Levéltár)

építészeti, városépítészeti értékelés

A budai várba felvezető útvonal mellett álló kis neobarokk-rokokó kastély-örház-szerű lakóház jellegzetes motívumot jelent az elkeskenyedő háztömb csücskén.

Érdekes építéstörténete a fennmaradt tervek tükrében megmutatja, hogy eredetileg egy egy-két földszinti és emeleti helyiséget tartalmazó egyszerű kis ház lehetett a XIX. században, bár két szokatlanul nagy zsalus ablakkal az emeletén. A kis házat a neobarokk XX. századi térhódítása és a szomszédos vári barokk városnegyed divatba jövése jelölte ki erre a „megnemesedésre”: ma lényegében a várba vezető út mellett a látogatóknak – az addig az út mellett látott szecessziós és modern épületek után – szinte előhírnökként jelzi a történeti városrész közeledését.

(folytatás a köv. oldalon)

Ez a szerep volt az oka annak is, hogy az építési hatóság egy közeli vári, valódi barokk házról (Bécsi kapu tér 5.) írta elő átvenni a homlokzat motívumkincsét (ld. 13. old.), és ezért állították helyre a háborús sérülések után eredeti neobarokk formájában a 60-as években. Erre a szerepre épp valódi régisége, legalább a XIX. század derekára datálható érdekes eredeti tömege tették alkalmassá, ezért nem giccs, hanem szinte valódi. Ez a szerep – ha nem is teljesen hiteles –, mára már értékke nemesedett, amiben döntő szerepe a jó tervnek, a kis ház szépségének van. Leginkább csak a manzárdtető kackiás formája jelzi a neobarokkot a barokk formák közt.

A kis trapézalaprajzú, toronyszerű egyemeletes ház három oldalról utcára néz. Alsó szintjének zártabb homlokzata kis kiugrással csatlakozik a falazott, vakolt kerítéshez. Apácarácsos, alacsony ablakai nőtolt falsíkon vannak, a Fiath János utca felől zsalusak. A földszintet az emelettől övpárkány választja el, ezen állnak az emelet gazdag rokokó díszítésű kettős pilaszterei és az ablakok kőrácsot idéző kötényei, amelyek a szegmensívű záradékú, nyújtott ablakokkal alkotnak vertikális egységeket. Kár, hogy az 1967-ben a – sok vári házat tervező – Lipták Irén által tervezett négy szárnyú ablakok helyett kétszárnyúak épültek. A homlokzatra a Fiath János utcai oldal felől dús vadszőlő fut fel, amely szépen fedi ezen az oldalon a jobboldali emeleti ablak hiányát, illetve az apró kert felőli, kisablakos hátsó homlokzat esetlegességeit. Az erősen lejtő utca miatt az épületet aláfogó nyers terméskő fal csak fokozza a látvány romantikusságát.

Fontos értéke az alacsony manzárdtetőnek a sárgától a feketéig tartó tarkaságú szép régi cserép, amelynek új pirosra cserélése a fent leírt értékek teljes lerombolását jelentené. Vigyázzunk erre a patinára, itt a hitelesség deficitje miatt különösen fontos!

Fontos megjegyezni, hogy a 7. sz. háztól lefelé, a 9. sz. alatt hasonló építéstörténettel, részletformákkal és értékekkel bíró kerületi védelemre méltó neobarokk földszintes épület áll (ld. 10. old.), melynek utcai homlokzata egyszerűbb a csinos sarki háznál (a közterületről nem látható kerti homlokzata a mutatósabb). Utcai megjelenése nem konkurál az „őrház” unikumságával, de hasonlóan friss kifestése a két telek beépítését kis együttessé tenné, ahogy eredetileg is valószínűleg egy tulajdonban voltak.

Rendkívül frekventált fekvése, kiüntetett városképi jelentősége és értéke miatt fővárosi védelmet érdemel.

Az adattfelvétel ideje: 2008. szeptember-október hó

Kiemelt városképi helyzetben: látvány a Bécsi kapun keresztül

1937. (forrás: Fővárosi Levéltár)

1979. (forrás: FSZEK Budapest Gyűjtemény; fotó: Mészáros László)

1975. Szinte vadregényes utcakép a dús lombkoronák nagy tömege és a macskakőburkolat miatt (1979-re már „rendezték” az utcát/telket – ld. előző old.) (forrás: FSZEK Budapest-gyűjtemény; Mészáros László felvételei)

2008. A magában álló, kiemelt városképi helyzetű kis ház

Az erősen lejtő Fiath János utca miatt az épületet aláfogó nyers terméskő fal is és a szép vadszőlő is fokozza az utcaképi látvány romantikusságát

A kerületészaknyugati vadszőlővel beültetett nemiokzai az Ostrom u. felől

A földszintet az emelettől elválasztó övparkányon állnak az emelet gazdag rokokó díszítésű kettős pilaszterei és az ablakok kőrácstól idéző kötényei, amelyek a szegmensívű záradéku, nyújtott ablakokkal alkotnak vertikális egységet.

A közeli Bécsikapu tér 5. sz. későbarokk műemlékház, amelynek homlokzati architektúráját, mint követendő példát ír elő az 1937. évi beadványi terv bírálója (ld. 13. oldal)

A mindössze 43 m² alapterületű, magában álló egyemeletes kis „őrház” megjelenése az Anjou-bástya felől

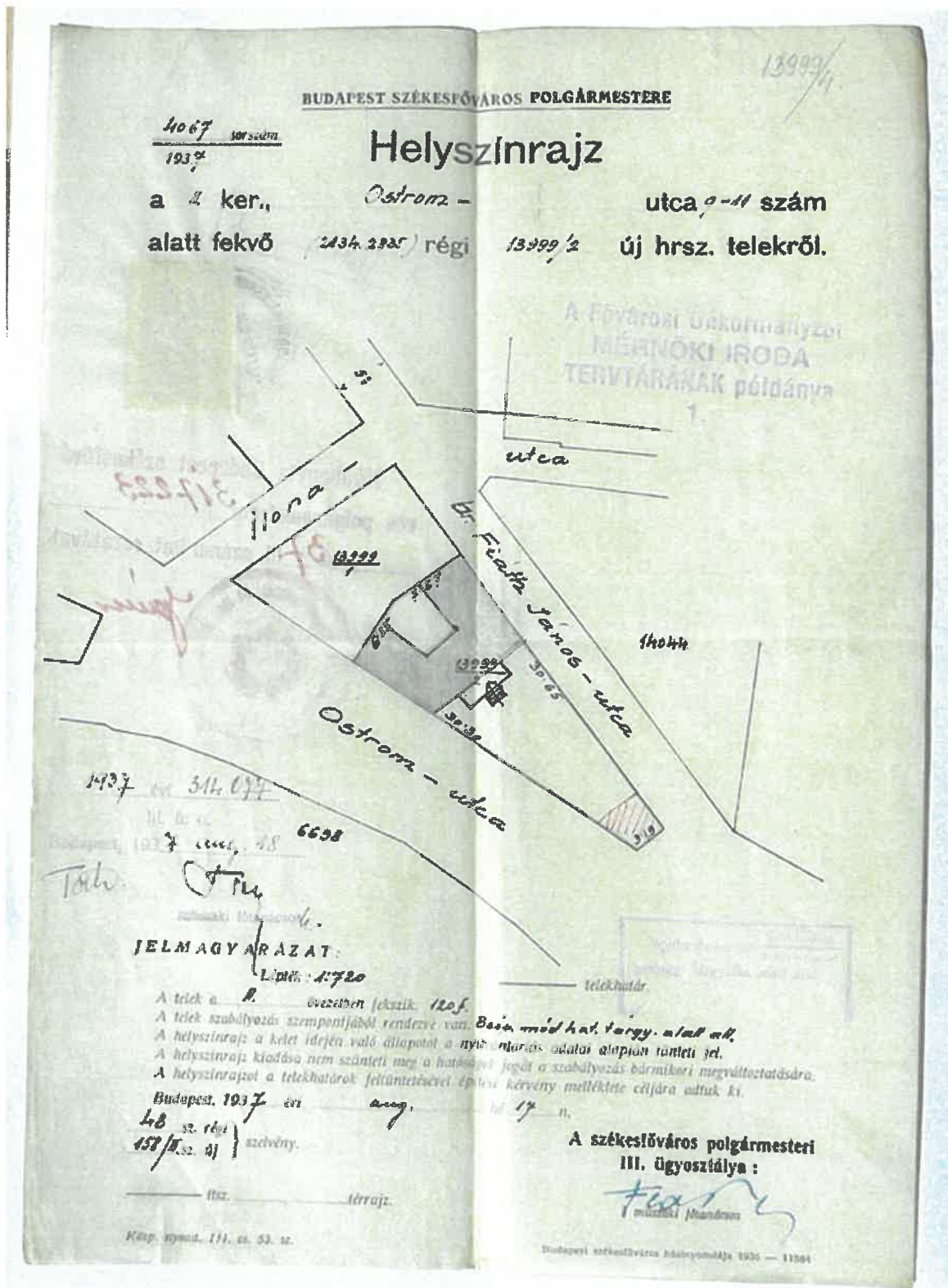
SZOMSZÉDOS INGATLAN – (összenyiló kertek)

A kerthez északnyugatról csatlakozó neobarokk villa 1937-ben (forrás: Fővárosi Levéltár) és ma

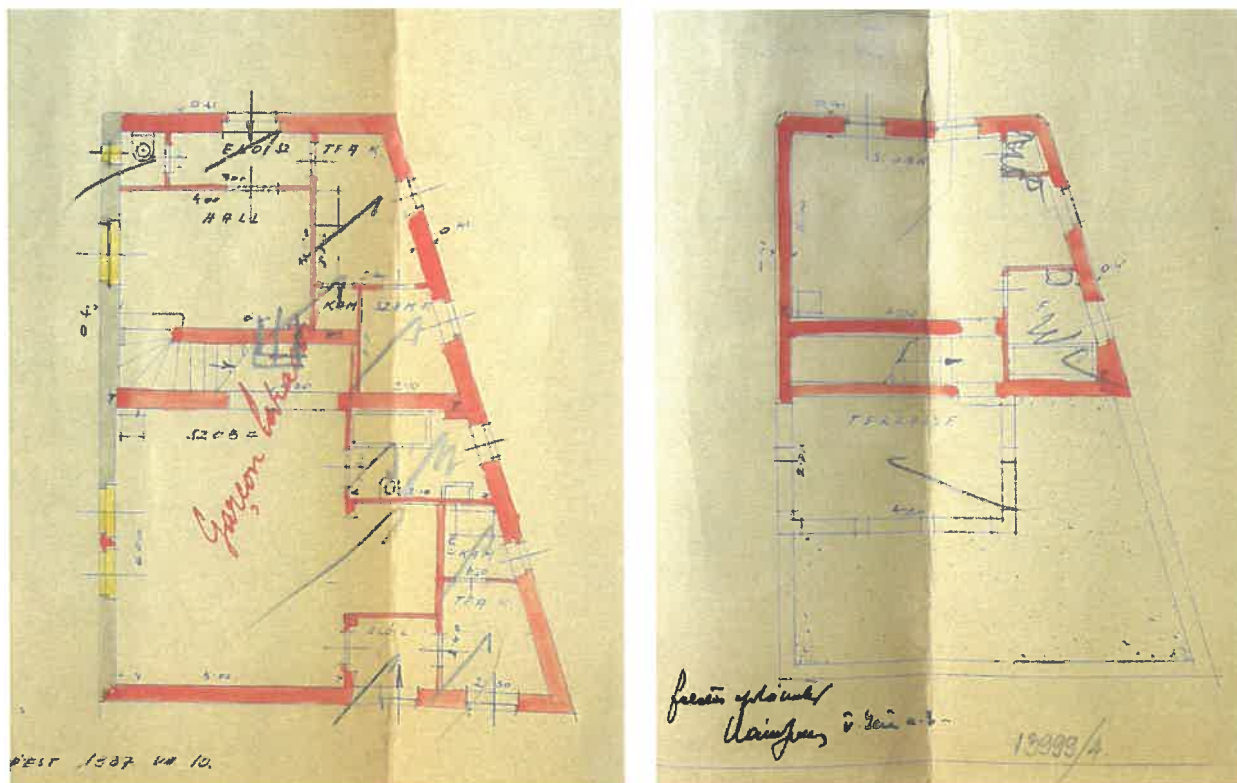
ARCHÍV TERVEK (forrás: Fővárosi Levéltár)

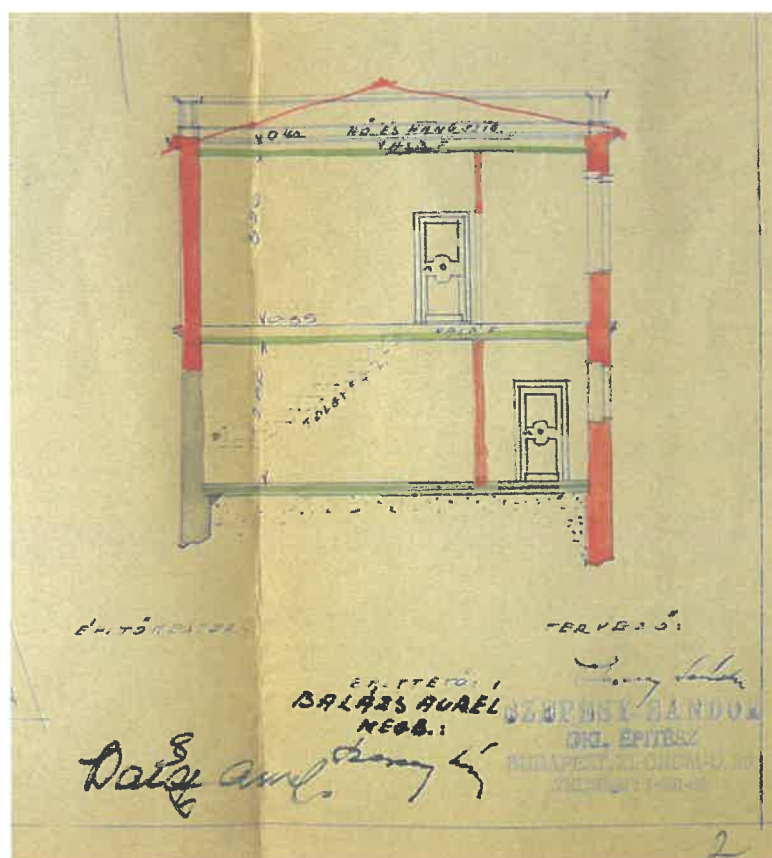
1937. Helyszínrajz

ARCHÍV TERVEK (forrás: Fővárosi Levéltár)

1937. Tervező: Szepesy Sándor; építető: dr. Balázs Aurél

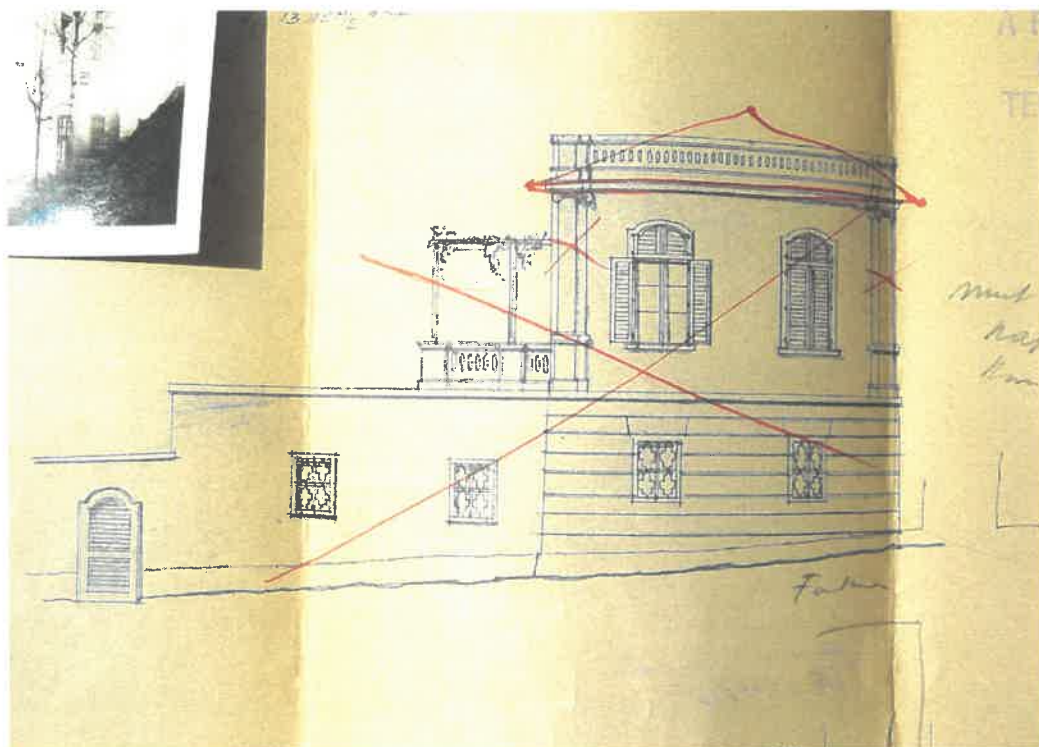
Földszinti és emeleti alaprajzok

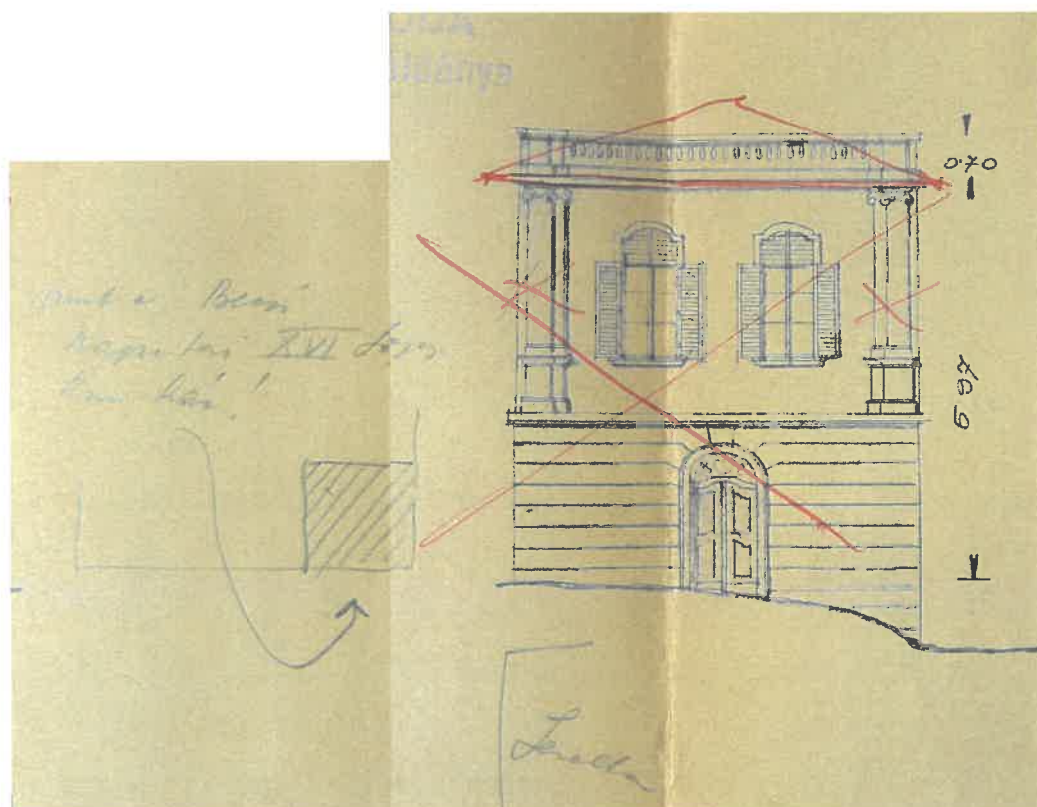
Metszet

ARCHÍV TERVEK (forrás: Fővárosi Levéltár)

1937. Tervező: Szepesy Sándor; építető: dr. Balázs Aurél

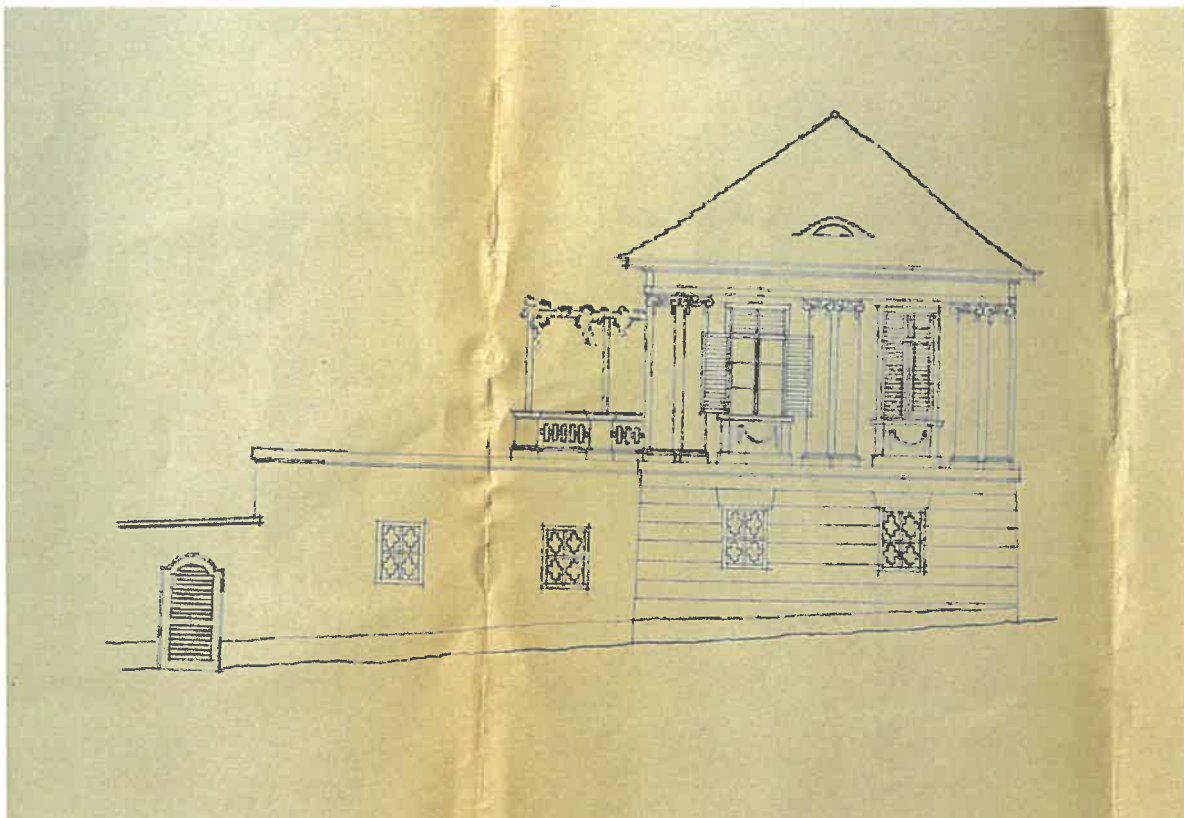
Homlokzatok

Instrukció a homlokzat-alakításhoz az engedélyezési terven: „Mint a Bécsikapu téri XVI. Lajos kori ház!” (a megjegyzés a későbarokk copf stílusra utal) (fotó a 8. oldalon)

ARCHÍV TERVEK (forrás: Fővárosi Levéltár)

1937. Tervező: Szepesy Sándor; építető: dr. Balázs Aurél

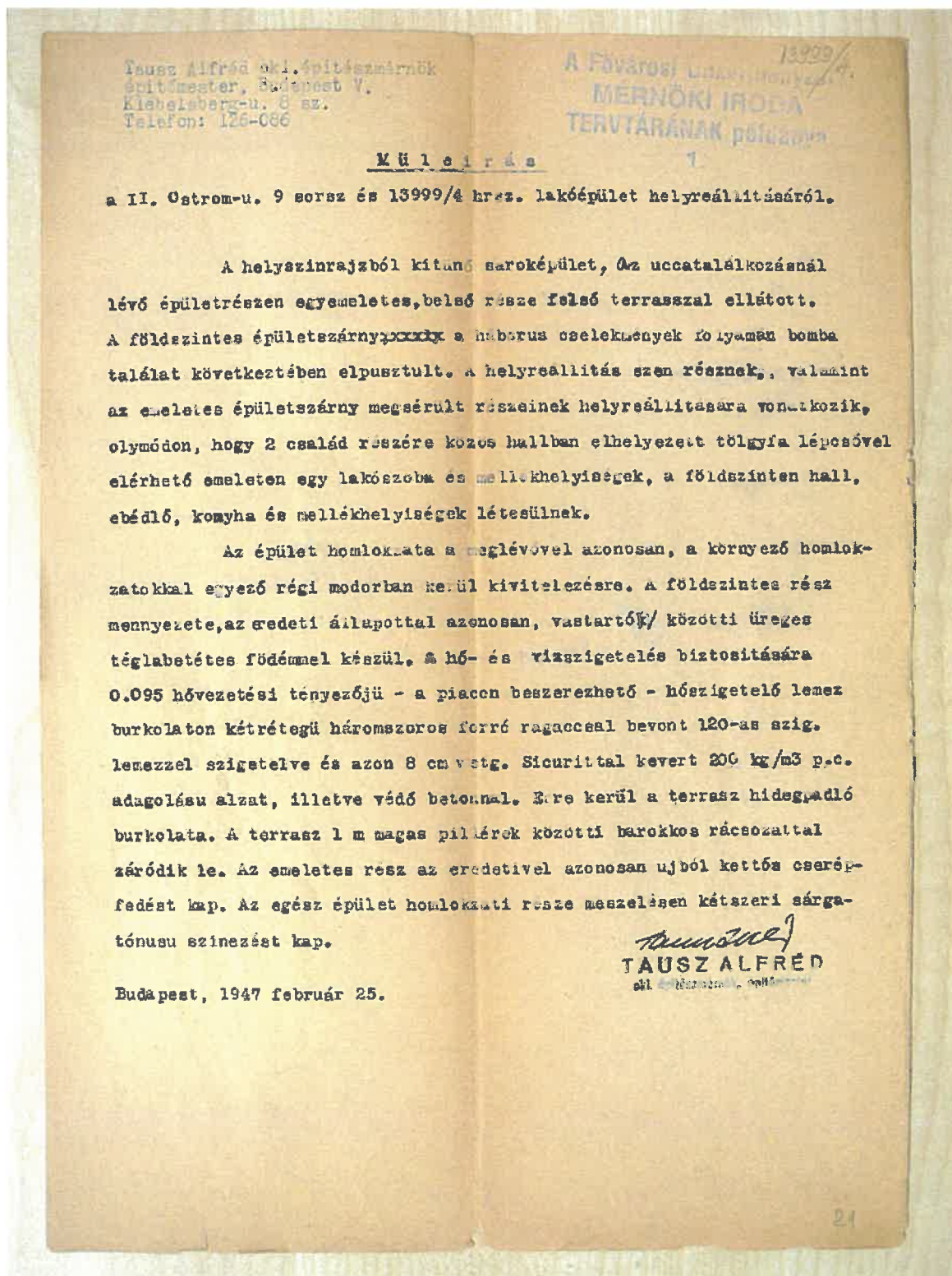

A feltételezhetően engedélyezett és megvalósult Ostrom utcai és tér felőli homlokzatok

ARCHÍV TERVEK (forrás: Fővárosi Levéltár)

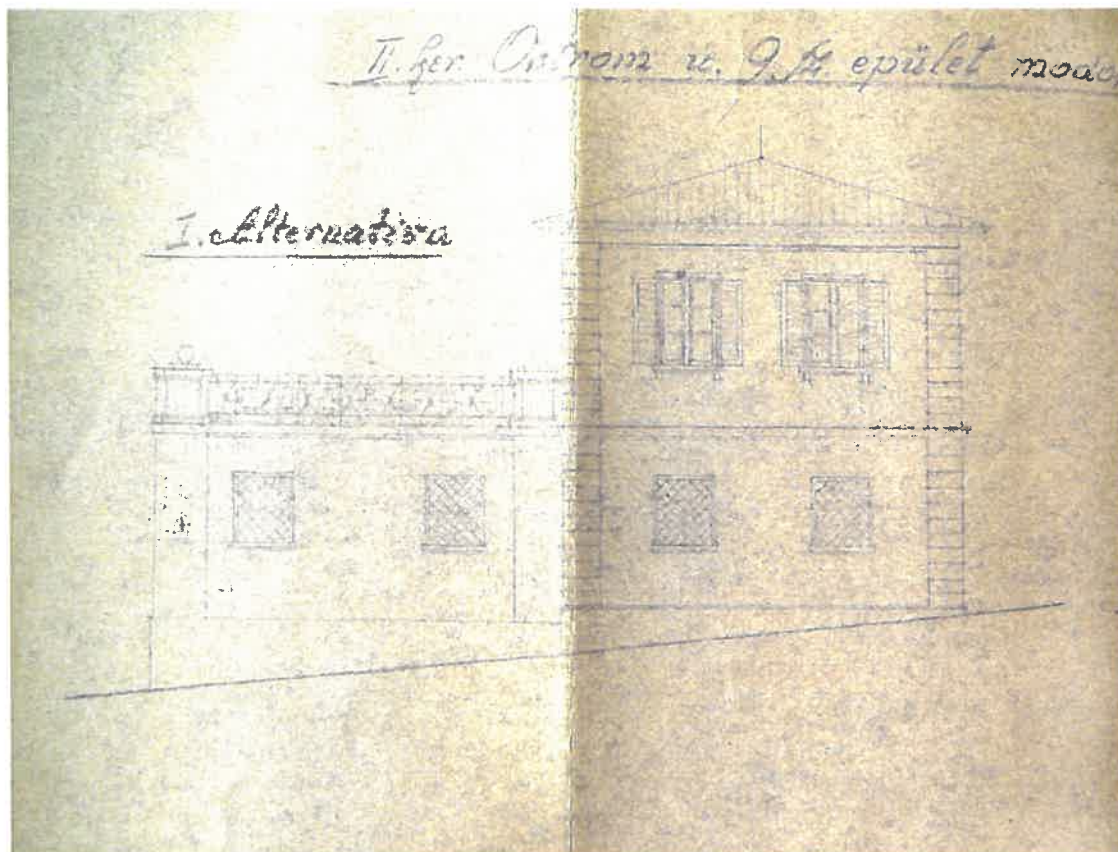
1947. Tervező: Tausz Alfréd; építető: Guttman Imre és Ungár István

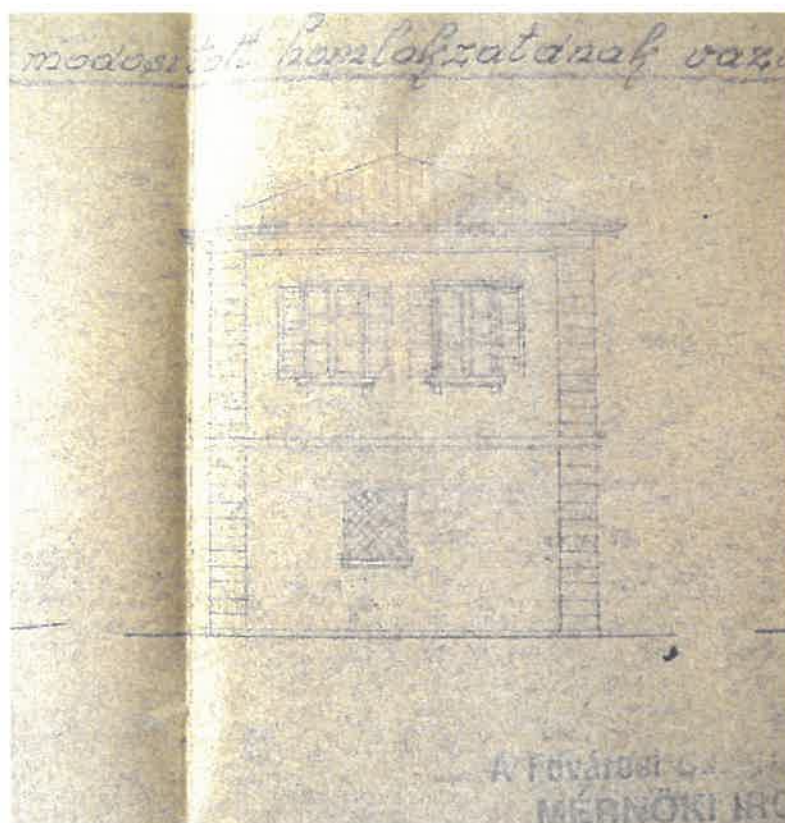
Műleírás

ARCHÍV TERVEK (forrás: Fővárosi Levéltár)

1947. Tervező: Tausz Alfréd; építető: Guttman Imre és Ungár István

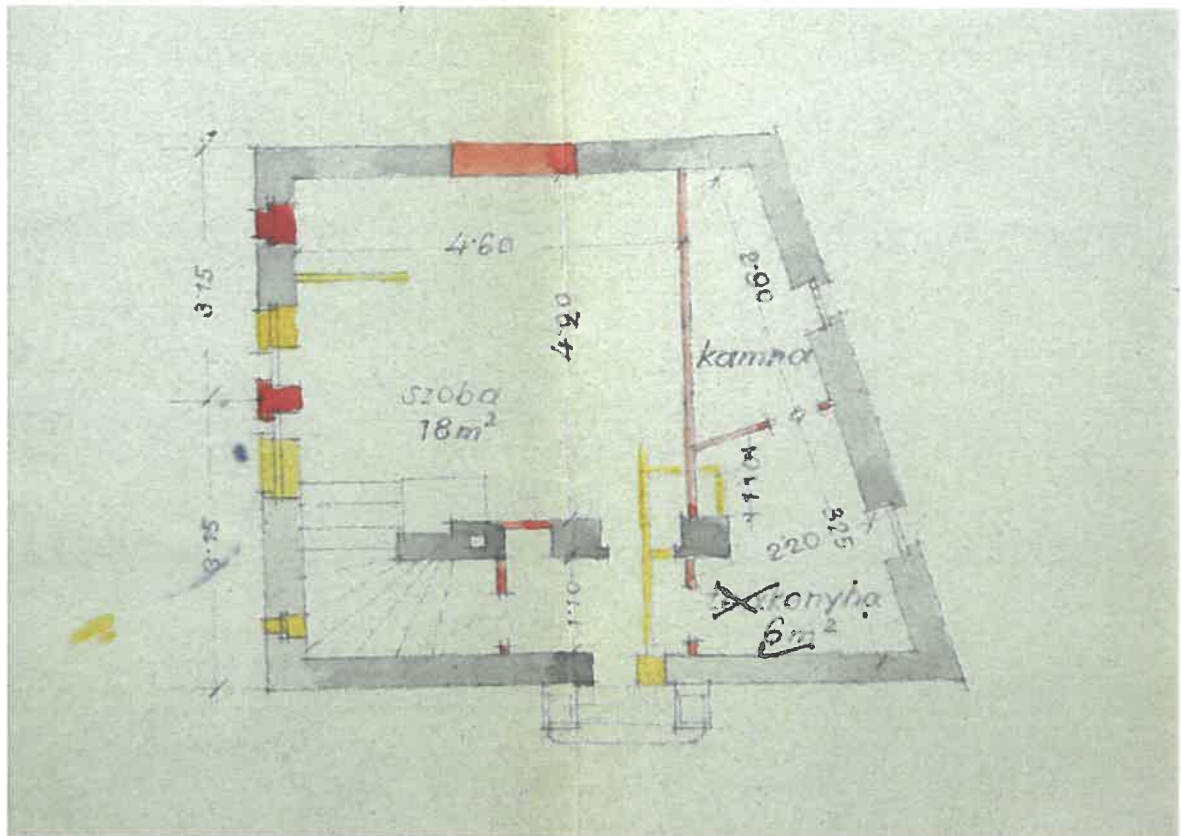

Homlokzatmódosítási terv az Ostrom utcai és a délkeleti homlokzatra

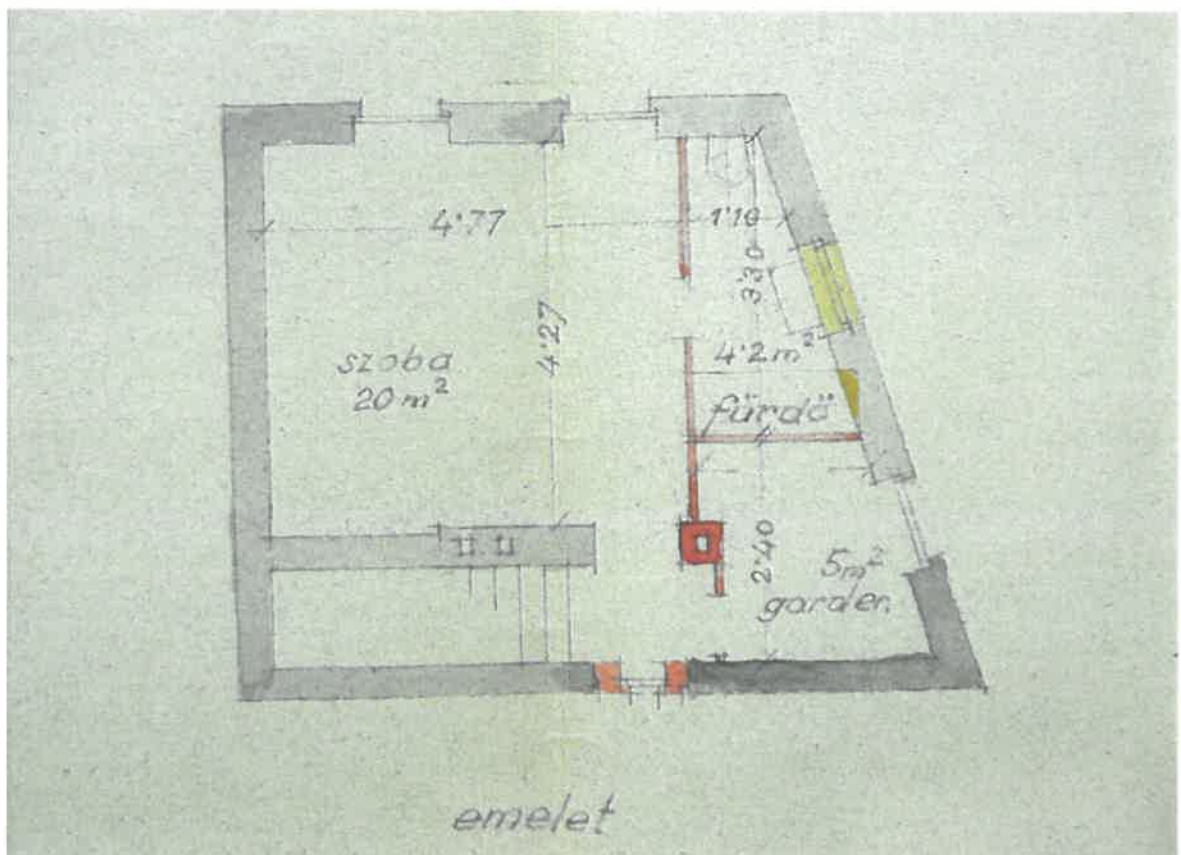

ARCHÍV TERVEK (forrás: Fővárosi Levéltár)

1950. Tervező/kivitelező: Borhidi István építőmester; építtető: dr. Farkas Kálmán

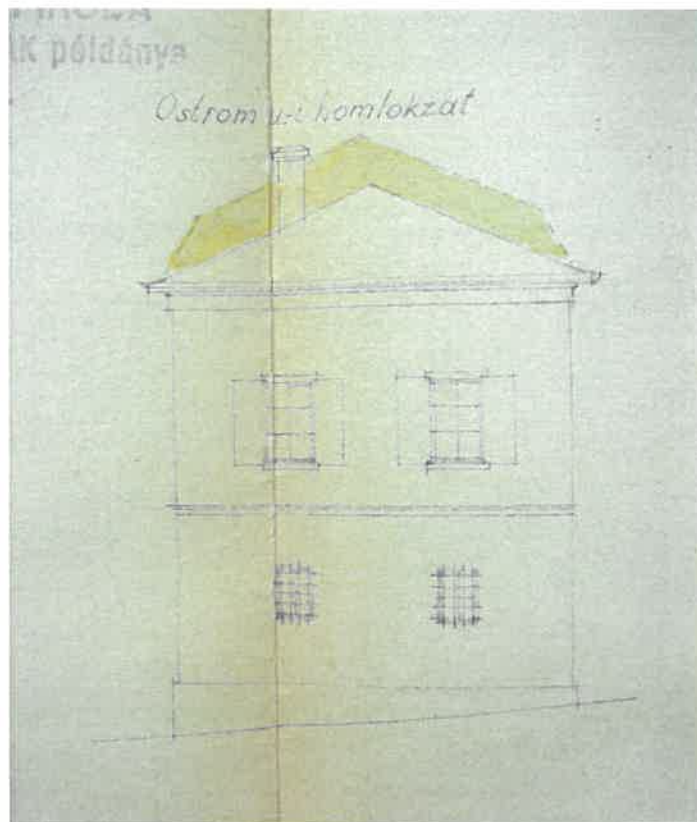

Az időközben lebontott toldalék nélküli földszint és az emelet alaprajza

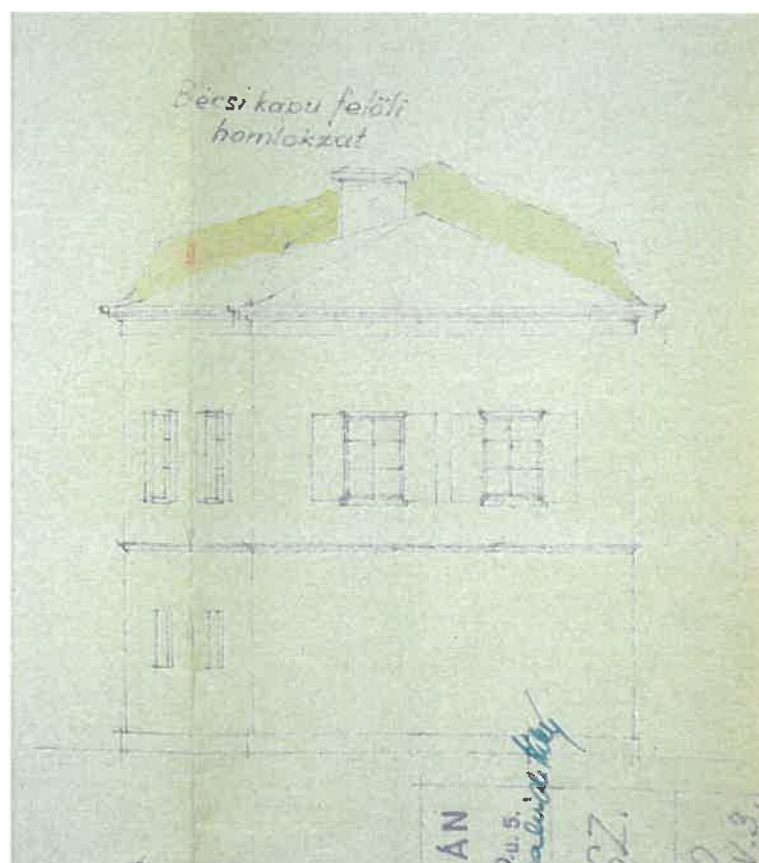

ARCHÍV TERVEK (forrás: Fővárosi Levéltár)

1950. Tervező/kivitelező: Borhidi István építőmester; építtető: dr. Farkas Kálmán

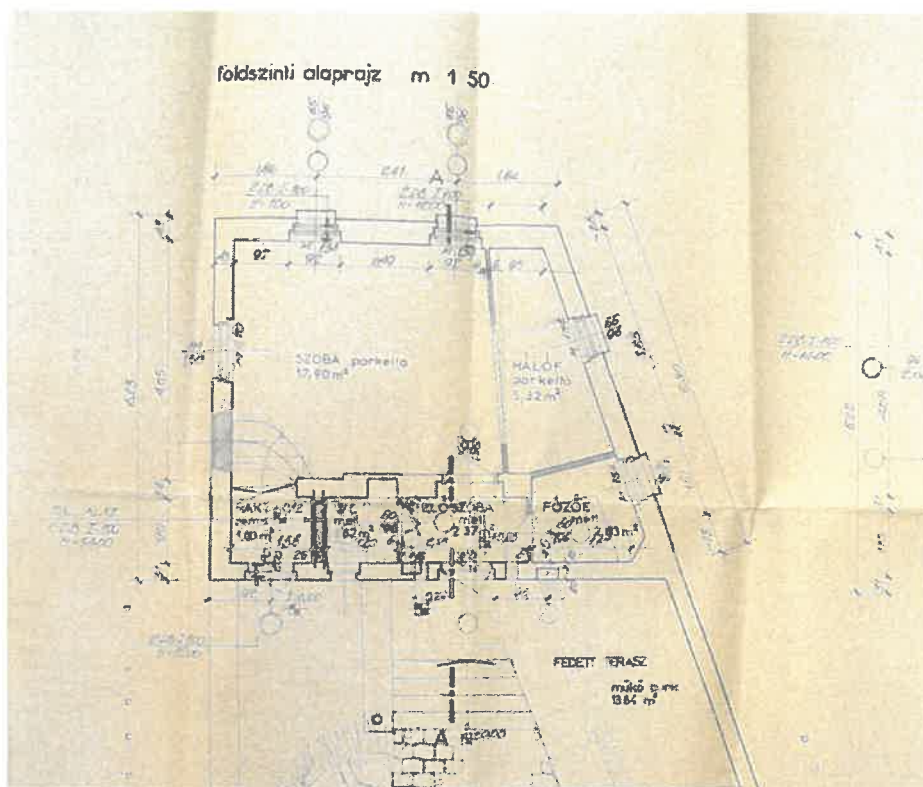

Homlokzatok

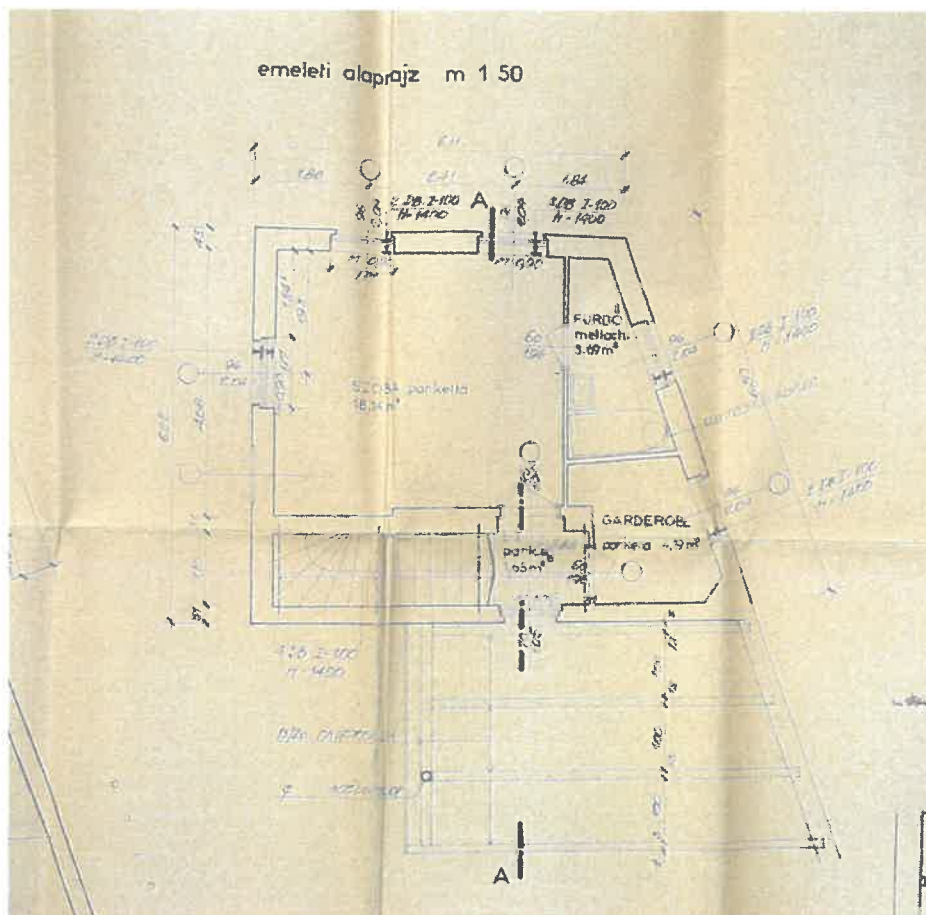

ARCHÍV TERVEK (forrás: Fővárosi Levéltár)

1967. Tervező: Lipták Irén okl. építész; építető: dr. Schranz András

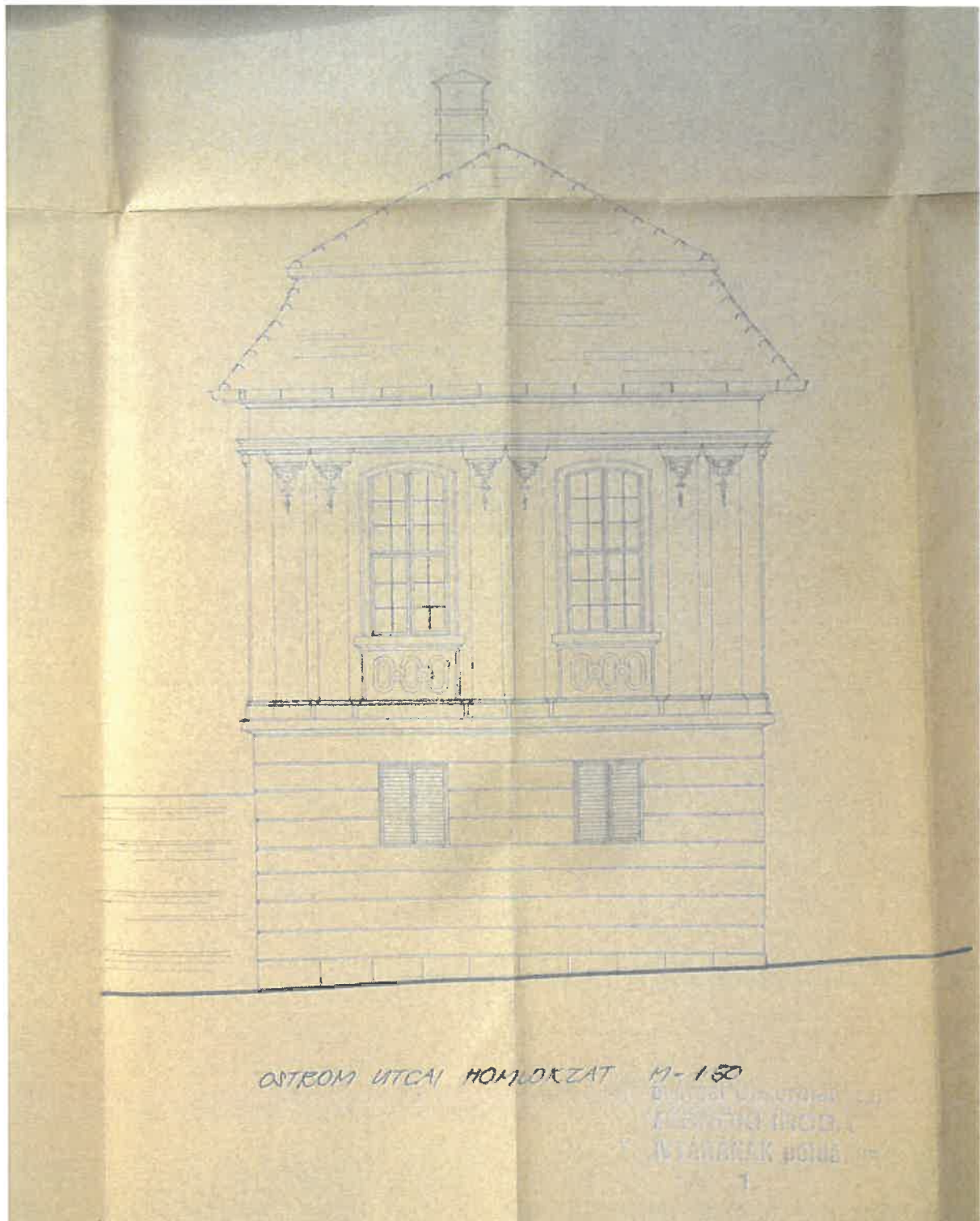

Alaprajzok

ARCHÍV TERVEK (forrás: Fővárosi Levéltár)

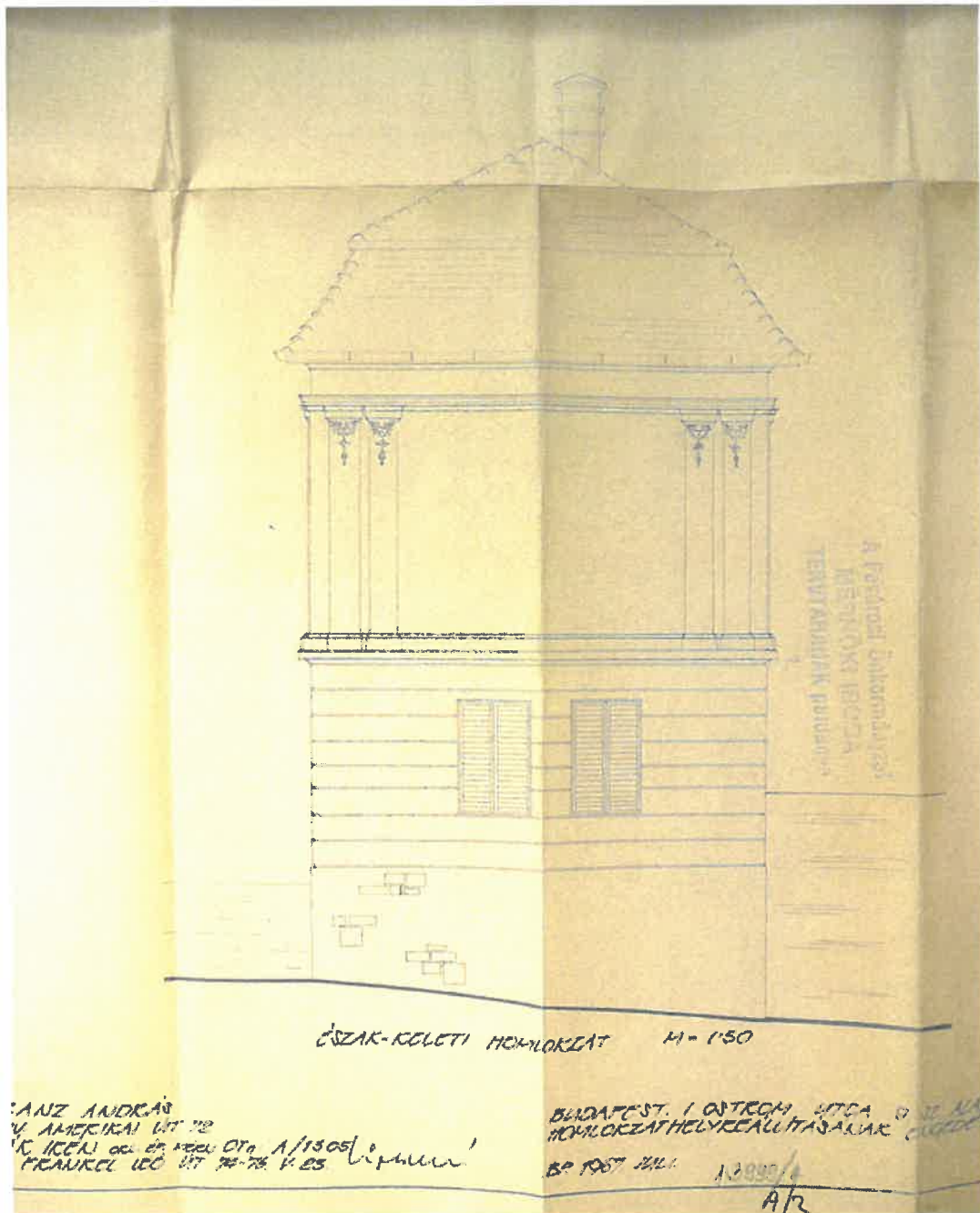
1967. Tervező; Lipták Irén okl. építész; építtető: dr. Schranz András

Az Ostrom utca felőli délnyugati homlokzat; a manzárdtető nyomottabb, alacsonyabb kialakítású, a földszinti ablakok apácaráccsal ellátottak

ARCHÍV TERVEK (forrás: Fővárosi Levéltár)

1967. Tervező; Lipták Irén okl. építész; építtető: dr. Schranz András

A Fiath János utca felőli északkeleti homlokzat;
az emeleten is épült egy ablak a bal oldali tengelyben